

DARBININKAS

Vol. LXVI, Nr. 41
Spalio - October 16, 1981

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Egipto prezidentas Anwar el-Sadat, priimdamas kariuomenės dalinių parada Kaire, buvo iš pravažiuojančio autovežimio išlipusių 6 karių šautuvų šūviais ir granatom nužudytas. Kartu žuvo dar apie 7 aukšti pareigūnai ir per 20 buvo sužeista. Egipto parlamentas nauju prezidentu išrinko buv. viceprezidentą ir karo aviacijos v-ką Hosni Mubarak. Jo išrinkimas turės būti patvirtintas gyventojų atsklausimu.

Pasikėsinimą prieš Egipto prezidentą įvykdė islamo fanatikai: majoras, leitenantas ir 4 kareiviai. Majoras ir du kareiviai žuvo pasikėsinimo metu, o kiti buvo suaukinti ir tardomi.

Arabų valstybės, nepritarusios Egipto prezidento vedamai politikai, ypač Libija, Sirija ir Irakas, džiūgaujama dėl jo nužudymo, o Izraelis ir vakarų valstybės reiškia susirūpinimą dėl būsimos Egipto politikos.

Sov. S-gos K.G.B. viršininkas gen. Semion K. Tsvigun, rašydamas partijos žurnale, tvirtina, kad saugumo organams pavyko sužlugdyti vakarų remiamą politinį disidentizmą, bet kartu ir įspėjo, kad vakarų remiamos naujos pagrindžio veiklos formos rodo augimo žymių, panaudojant tam reikalui prekių trūkumą, žydų emigraciją, modernią muziką ir kt.

Irano prezidentu buvo išrinktas kraštą valdančios partijos vad. Hojatolislam Ali Khamenei, surinkęs 95 proc. balsų.

Taivanas atmetė Kinijos siūlymą pradėti derybas dėl susijungimo, bet Kinija nesiliauja viliojusi naujais pasiūlymais dėl susiekimo lėktuvais ir laivais atidarymo ir abipusio lankymosi.

JAV sutiko leisti Sov. S-gai pirkti per ateinančius 12 mėn. 23 mil. metrinių tonų kviečių ir kukurūzų.

Lenkijos solidarumo unijos vadu, nežiūrint kai kurios opozicijos, buvo perrinktas dabartinis jos vad. Lech Walensa.

Egipto viceprez. Hosni Mubarak, lankydamasis JAV, prezidento vardu ragino parduoti Sudanui ginklų, nes esąs didelis pavojus, kad Libija galinti jį užpulti. Prez. Reagan paprašė kongresą Sudnui teikiamą karinę pagalbą padidinti iki 100 mil. dol.

Izraelio gynybos min. Arid Sharon paskelbė, kad kiekvienas į užsienį išvykęs ir už Palestinos išlaisvinimo organizaciją pasisakęs arabas galės būti areštuotas jam grįžus. Be to, jis visai uždraudė iki šiol mažiem arabų miestam organizacijos teikiama parama, nors Izraelis ir nenumato pats tokią paramą teikti.

Airijos respublikos armijos Sinn Fein teroristinė grupė nutarė nutraukti šiaurinės Airijos kalėjimuose laikomų teroristų badavimą, dėl kurio 10 kalinių mirė. Britanijos vyriausybė sutiko sumažinti kariuomenės veiklą šiaurinėje Airijoje ir pažadėjo suteikti kaliniams kai kurių lengvatų.

Čekoslovakijoje, nepaisant griežtų varžymų, religinis gyvenimas rodo atgimimo ženklų, ypač jaunimo tarpe. Jaunimas gausiai lanko protestantų ir katalikų bažnyčias, rodo didelį susidomėjimą Šv. Raštu ir platina pogrindinę religinę spaudą.

Italijos parlamentas sutiko, kad JAV 1983 išdėstytų Sicilijoje 110 raketų, jei derybos dėl strateginių ginklų apribojimo su Sov. S-ga nepavyktų.

“MELĄ PARENGIAME RŪPESTINGAI”

Iš Liet. Kat. Bažnyčios kronikos
nr. 47. Skyrius “Vagos” leidyklai Vilniuje

Ar kas plakė vienuolyne? Ką turėjo iškentėti išvežtieji tremtiniai? Kas tie elgetaują “Tiesos” korespondentai? Kodėl reikia rašyti apie blogus kunigus, o negalima rašyti apie blogus komunistus? Kodėl tiesa tik vienašališka? — Mes rūpestingai parengiame melą.

Toliau su “Vagos” leidyklos atstovu kalbama apie tai, ar vienuolyne kas plakdavo vienuolius. Suprantama, taip tvirtina “Vagos” leidyklos atstovas, gi kun. Danyla atsako, kad niekas neplakė kitų, kad kiekvienam buvo draudžiamos tokios atgailos, kurios kenkė sveikatai.

Tas pats Misiūnas, kuris buvo įstojęs į jėzuitų vienuolyną ir paskui pasitraukė, minimas ir toliau. Misiūnas sakęs, kad jis turėjęs šliaužoti prieš kitus.

Pokalby dalyvavusi rajono laikraščio korespondentė Antanavičienė, pareiškė, kad Misiūnas turėjęs vienuolyne kęsti didelį žmogaus pažeminimą.

Į tai kun. Danyla taip atsako:

Visi tie pažeminimai, tai tik lašas statinėje, palyginus su tuo, ką išgyveno mūsų tautiečiai, kai be teismo, užkaltuose vagonuose buvo gabenami į Sibiro taigą ar Kazachstano stepes, kur daugelis jų rado bado mirtį... Kitiems sufabrikuotos bylos, ir jie, uždaryti lageriuose, badaudami, turėjo sunkiai dirbti. Molėtuose pastatytas didingas paminklas Putnai — ne priešai jį nužudė, bet draugai, kuriuos jis gynė ir kuriems

tarnavo. Gal pasakysite: tai praeitis... o dabartis?

(Vytautas Putna — sovietų generolas, gimęs 1893.IV.24 Molėtų valsčiuje, Stalino sušaudytas 1937.VI.11, sušaudytas drauge su maršalu Tuchačevskiu, apkaltintas ruošęs sukilmą prieš Staliną. Rehabilituotas 1958. Jam Molėtuose yra pastatytas paminklas. Darb. red.)

(Kunigų teroras)

Kiek šiandien žmonės turi išgyventi, kai verčiami save viešai kritikuoti, kai jie niekinami satyros languose, karikatūrose, “Šluotose” ir “Krokodiluose”... Kiek turėjo išgyventi visa eilė kunigų ir pasauliečių už tai, kad vaikams paaiškino tikėjimo tiesas... Dar 1970 m. Molėtuose dvi dienas buvo teisiamas, kaip didžiausias nusikaltėlis, kun. A. Šeškevičius, ten pat, teismo salėje, terorizuojami vaikai vieni verkė, o kai kurie net susirgo. Mokyklose tikintys vaikai verčiami rašyti kunigus niekinančius rašto darbus, deklamuoti antireliginius eilėraščius...

Štai Alantos vidurinėje mokykloje dešimtoje klasėje duoda

dama namų darbui tema: “Kaip kunigai užlaiko savo dekalogą — dešimtį Dievo įsakymų?” Pastaba: rašyti tik apie blogus kunigus. (Čia aiškus mokinių gadinimas, nes verčiami rašyti ne į temą. Jeigu rašyti tik apie blogus kunigus, tai ir tema turėtų būti: “Kaip blogi kunigai užlaiko 10 Dievo įsakymų?”) Kai mokiniai klausė, iš kur imti medžiagos, mokytojas atsakė: “Prifantazuokit”.

Visa tai aš pats girdėjau iš Alantos mokinijų 1965 metų kovo mėnesį, rekolekcijų metu. Tokių fantazavimų labai dažnai girdėti “Akiratyje”, ypač Fatinos Butienės pranešimuose, ir antireliginiuose straipsniuose. Tokių fantazavimų pilnos ir B. Jauniškio knygiūkstės.

(Prifantazuokit apie komunistus)

O ką pasakytumėt, jeigu būtų duota tema: “Kaip komunistai užlaiko, savo konstituciją?” Pastaba: rašyti tik apie blogus komunistus, o medžiaga — prifantazuokit. Tikriausiai tuo būtų mėtė nepatenkinti ir pareikalautumėte, kad tokie dalykai būtų atšaukti, rašiniai iš knygynų ir bibliotekų išimti.

O mes turime būti patenkinti, kai apie mus skleidžiami šmeižtai ir prifantazuoti nebūti dalykai, kai vienuolynai vaizduojami kaip žvėrynai. Sveiko fanatizmo neaptemdyto proto žmonės žino, kad į tokius “žvėrynus” niekas nestotų, o jei kas per klaidą ar iš nežinojimo būtų įstojęs, — kuo greičiausiai spruktų iš kur atėjęs.

(nukelta į 2 psl.)

OKUPUOTOS LIETUVOS VAIZDAI ITALŲ VALSTYBINĖJ TELEVIZIJOJ

Italijos valstybinės televizijos antrasis kanalas rugsėjo 30 po vakarinių žinių perdavė maždaug penkių minučių reportažą apie Lietuvą — vaizdus iš Vilniaus ir Kauno su komentarais. Reportažą parengė italų televizijos korespondentas Maskvoj Jas Gawronski, kuris, baigęs tarnybą Sovietų Sąjungoje, grįždamas atgal į Romą, aplankė Lietuvą.

Tai pirmas italų televizijos filmuotas pranešimas iš Lietuvos po daugelio metų.

Prisistatydama Lietuvos sostinės Vilniaus vaizdus, italas žurnalistas pažymi, kad Lietuvoj, dabar sovietinėje respublikoj, labiau negu kitur yra jaučiamas

susidomėjimas Lenkijos įvykiais. Lietuvoj galbūt yra palankiausia dirva lenkų viruso išsiplėtimui, nors žurnalisto sutikti žmonės pažymėjo, jog lietuviai šiuo metu tegali tik tyliai džiaugtis tais įvykiais, bet negali sekti lenkų pavyzdžiu.

Nežiūrint to, pažymi korespondentas, Lietuva yra nerimaujantis kraštas, kuriame yra išsiplėtęs disidentinis sąjūdis, jaučiamas priešiškas režimui, nors oficialieji organai, iškraipydami istorinius faktus, tvirtina, kad lietuviai tauta laisvai pasirinkusi dabartinę santvarką.

Korespondentas Vilniuje nufilmavo gražiasias bažnyčias, nurodydamas, kad iš 40-ies sos-

tinės bažnyčių tėra tik 11-ka atidarytų kulto reikalams. Kitos bažnyčios yra paverstos kino salėmis, meno galerijomis, ateizmo muziejais, o viena bažnyčia net paversta kalėjimu. Labai įspūdingai reportaže pristatoma Aušros Vartų koplyčia su garsiuoju stebuklingu Dievo Motinos paveikslu. Filmuojant koplyčioj besimeldžiančius tikinčiuosius, garsinėj juostoje pasigirdo tikinčiųjų lietuviškai giedama giesmė “Marija, Marija”.

Trumpas reportažas iš Vilniaus baigiamas gražiais senamiesčio, žymesniųjų architektūrinių paminklų, miesto centro gatvių vaizdais.

Kaune italų valstybinės televizijos korespondentas aplankė

PABALTIEČIŲ POLITINĖ VEIKLA AUSTRALIJOJE

Australijoje, kaip ir Amerikoj, liepos mėnesį paminėta tradicinė Pavergtųjų Europos tautų savaitė. Šia proga Australijoje veikianti Pavergtųjų tautų taryba, kuriai vadovauja lietuvis Albinas Pocius, įteikė šalies vyriausybei išsamų memorandumą, kuriame prašoma rūpintis ne tik žmogaus, bet ir tautų teisėmis Rytų Europoj. Memorandume tvirtinama, kad šių dienų didžiosios tarptautinės problemos iškilo dėl Rusijos imperijos agresyvumo. Žvelgiant iš tos perspektyvos, Sovietų Sąjungos ir satelitinių valstybių vidinė raida turi gyvybinės reikšmės Australijos saugumui ir Australijos-Maskvos santykiams. Kai kurių Australijos politikų akimis, pavergtųjų Europos tautų byla tesanti ribota iš ten kilusių imigrantų problema. Anot memorandumo, tokia pažiūra neturi nieko bendra su tikrove.

Pavergtųjų Europos tautų tarybos nariai ragina Australijos vyriausybę imtis šių žygių:

1. Australijos parlamentas turėtų kasmet oficialiai paminėti Pavergtųjų tautų savaitę ir paskelbti, kad jis remia tas tautas.

2. Sovietų Sąjungos ambasada Australijoje turėtų būti pasiųstas oficialus memorandumas, pasmerkiantis Maskvos vyk-

domą rusinimo politiką ir žmogaus bei tautinių teisių veikėjų įkalinimą.

3. Australijos vyriausybė turėtų įsteigti parlamento komisiją, kuri nagrinėtų tautų teises Sovietų Sąjungoje bei ryšius tarp tautų ir žmogaus teisių.

4. Australija turėtų Jungtinėse Tautose pateikti rezoluciją, reikalaujančią Sovietų Sąjungos dekolonizavimo.

Panašų memorandumą birželio mėnesį paskelbė Australijoje veikianti Pabaltijo taryba, kuriai irgi vadovauja Albinas Pocius. Šis memorandumas pasiųstas Australijos vyriausybei ir parlamento nariams, bažnyčių vadovybei ir spaudai. Jame aprašoma Hitlerio-Stalino paktas, Pabaltijo valstybių okupacija, masiniai išvežimai bei kultūrinė diskriminacija Lietuvoj, Latvijoje ir Estijoje. Pabaltiečių taryba primena Australijos vyriausybei ir piliečiams, kad Sovietų Sąjungos elgesys Pabaltijo valstybėse siejasi su viso “laisvojo pasaulio” ateitimi. Memorandumo autoriai reikalauja, kad Sovietų Sąjunga atitrauktų savo ginkluotą pajėgą iš Pabaltijo valstybių, o lietuviams, latviams ir estams būtų sugrąžinta pilnutinė teisė laisvai apsispręsti. (Elta)

“SOCIALISTINIŲ NACIJŲ” ATEITIS

Apie Lietuvos ateitį Valstiečių Laikraštįje (1981 birž. 25) palyginti atvirai kalba “Rusijos respublikos nusipelnęs veikėjas” I. Camerian. Jis rašo, kad “brandaus” (t.y. maskvinio) “socializmo” laikotarpyje atsiras vieninga sovietinė ekonomika, tautų teritorijos bus “internacionalizuotos” — gyventojų sudėtis bus vis daugiau “internacionalinė”. Tautinės kalbos bendrumas išliks “ilgiausiai”, bet reikia suprasti, ne amžinai. Toliau plėtošis “dvikalbystė”. Tautinė kultūra artės prie kitų, išsivadodama nuo “visko, kas pasenę, kas prieštarauja naujos gyvenimo sąlygoms”, plėsis bendra sovietinė internacionalinė kultūra. Galutinai išnyks visi “reakciniai archaiški papročiai ir apeigos, susiję su įvairiais tikėjimais, prietarais”.

Taip ateities Lietuva ir kitos Sovietų Sąjungos tautos atrodos sovietinės nomenklatūros intelektualui. Išvyniojus jo žodžių prasmę iš akademinės vatos, tai būsianti Lietuva, kurios ūkis bus dar priklausomesnis, kurios sienos visai neteks reikšmės, ir kurios gyventojų sudėtis bus dar magesnė. Dvikalbystė plėtosis, o gimtoji kalba pamažu nyks. Tautinė kultūra darys vis panašesnį “tarybinę”. Tautiniai papročiai, kurie nepatiks “brandaus socializmo” vadovams, bus pamerkti išnykimui. Tas pat laukia ir religijos. Lietuvos valstybė jau numarinta; greitai užges ir tauta.

Camerian kalba “socializmo” vardu, bet su tokiomis pranašystėmis apie tautos ir valstybės ateitį nesutinka kiti save “socialistiniais” ar “komunistiniais” vadinantys režimai. Kinai tokius išvedžiojimus smerkia

kaip “hegemonizmo” apraišką. Jugoslaviai į ateitį žiūri kitaip negu Maskva. Neseniai maskvinė tautos ir valstybės sampratą vėl atmetė ir rumunai.

Rumunų visuomeninių ir politinių mokslų akademijos leidžiamame žurnale Filosofijos Apžvalga buvo išspausdintas Elenos Florea straipsnis “Tauta, nepriklausoma ir suvereni valstybė”. Straipsnio autorė atmeta Sovietų Sąjungos ir Rytų Vokietijos ideologų tvirtinimus, jog “socialistinių tautų raida veda prie už tautą didesnių ir veiksmingesnių bendruomenės formų susidarymo”. Ji taip pat nesutinka su jais, kad, gamybai plėtojantis, susitvėrus “brandžiam socializmui”, sienos tarp valstybių neteks svarbos, valstybė pranyks ir, komunizmui pasiekus galutinę pergalę, iškils betautė žmonija.

Rumunų filosofė pabrėžia, kad tauta ir valstybė dar ilgai vaidins svarbų vaidmenį. Netiesiogiai kritikuodama Maskvos skelbiamą “riboto suverenumo” teoriją, ji pareiškia, kad “dialektinio” tautų suartėjimo negalima pasiekti prievartos būdu. “Socializmas neįmanomas be tautinės nepriklausomybės ir suverenumo”, rašo Florea. “Tautinis suverenumas negali būti nei ribotas, nei reliatyvus — jis turi bū-

ti pilnutinis.”

Taip apie “socialistinių nacijų” ateitį kalba ir nesuskalba įvairūs socialistiniai ideologai. O gal apie Lietuvos ateitį paskutinį žodį tars ne sovietiniai pareigūnai, o pati lietuvių tauta — ir valstybė.

(Elta)

MIRĖ MIRĖ DR. ELIZIEJUS DRAUGELIS

Sao Paulo, Brazilijoje, spalio 8 mirė dr. Eliziejus Draugelis, visuomenininkas, vienas iš ateitininkų sąjūdžio pradininkų. Buvo gimęs 1888 balandžio 11 Bardauskų kaime, Gižų valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje. Buvo vidaus reikalų ministeris E. Galvanausko kabinete, steigimojo, I ir II seimo narys, sveikatos departamento direktorius, S. Kalvarijos psichiatrinės ligoninės direktorius. Spaudoje bendradarbiavo nuo 1908 metų, buvo ir laikraščių redaktoriumi. Pasažyduo K. K. Lizdeikos slapyvardžiu. Bendradarbiavo ir Darbininke.

Savaitės įvykiai

V. Vokietijos, Olandijos, Prancūzijos ir Italijos finansų ministrai, siekdami užkirsti valiutų spekuliaciją užsienio biržose, nutarė pakelti V. Vokietijos markės ir Olandijos guldeno vertę 5,5 proc., o Prancūzijos franko ir Italijos liros — sumažinti 3 proc.

93 3-jo pasaulio valstybėm vienintelė pasaulio taikai pavojų sudaranti valstybė yra JAV, nes ji nušovė du Libijos lėktuvus, priešinasi palestiniečių prigimtom teisėm, planuoja strateginį bendradarbiavimą su Izraeliu, bando destabilizuoti Nikaragvą, Grenadą ir Kubą ir nesuteikia Puerto Rico nepriklausomybės.

Sov. S-ga pašalino aliejaus ministerio pavaduotoją Elik M. Chalinov už aliejaus gamybos duomenų klastojimą, valstybės pinigų piktnaudžiavimą ir nelegalų antrinį darbą.

Lenkijos vyriausybė pakėlė tabako ir kai kurių maisto produktų kainas. Solidarumo unija reikalavo vyriausybę pradėti dėl to pasitarimus ir grasino paskelbti streiką, jei vyriausybė nesutiks tartis.

Japonija vėl numato spausti Sov. S-gą dėl Japonijai priklausiusių salų grąžinimo.

Lenkijai reikia per metus sutelkti 3 bil. dol. tik procentam už vakarų bankų suteiktas paskolas apmokėti.

Irano karo aviacijos lėktuvo nelaimėj žuvo gynybos min. plk. Musa Namju, kariuomenės štabo viršininkas gen. Valiollah Falahi, karo aviacijos viršininkas plk. Javad Fahouri ir parašutininkų divizionų vad. gen. Mohson Kolahodž ir daug kitų pareigūnų.

Čekoslovakijoje buvo nutiesti kalėti iki 3 m. šeši katalikai, jų tarpe ir kunigai Frantisek Lizna ir Rudolf Smachel už religinės literatūros spausdinimą ir platimą.

Libano sostinėje Beirute, sprogu automobiliu paslėptai sprogtamai medžiagai, žuvo 83 ir buvo sužeista 250 žmonių.

Prezidentas Reagan, nemindamas Izraelio, prikišo, kad jis bando diktuoti JAV užsienio politiką.

Į Prancūziją atbėgęs buv. Irano prezidentas Abolhassan Bani Sadr Paryžių sudarė pereinamąją Irano vyriausybę, kuri netrukus pakeisianti Irano fundamentalistų režimą.

IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Vengrijoje gastroliaivo pučiamųjų orkestras "Trimitas", vadovaujamas muziko Mindaugo Tamošiūno. Debrecono mieste "Gėlių karnavalo" programoje dalyvavo ne tik orkestras, bet ir šokėjų grupė ir estradiniai solistai — J. Miščiukaitė, R. Mačiulytė ir L. Čeprackas.

— Pavergtoje Lietuvoje ypač stengiamasi sukommunistinti jaunuosius rašytojus ir kitus menininkus. Spauldoje rašoma, kad šią vasarą Švenčionių rajone vyko kūrybinio jaunimo stovykla, kurioje buvo "daliamasi" kūrybiniais sumanymais, įsipareigota skleisti komunistines idėjas.

— Spauldoje paskelbta, kad jau išėjo "Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" septintasis tomas. Jame yra L raidės pabaiga ir dalis M raidės (Lietuva-Mordvių). Tome yra 640 didelių puslapių. Skelbiama, kad išleidžiama 75,000 egz.

— Lietuvos kino studijai įsakyta sukurti dokumentinį filmą apie raudonosios ramijos generolą Ivaną Černiachovskį. Šis okupantų kariuomenės vadas 1944 vasarą užėmė Vilnių, Kauną, Marijampolę, Vilkaviškį, Kybartus, Alytų. Žuvo prie Karaliaučiaus. Paskelbtas Sov. Sąjungos dvigubu didvyriu. Palaidotas Vilniuje vienoje aikštėleje, dabar pavadintoje jo vardu. Ten pat pastatytas ir griozdiškas paminklas — generolo skulptūra ant aukšto pedestalalo. Tik tiek gera, kad okupantui paminklą sukūrė nelietuviai — skulptorius N. Tomskis ir architektas L. Golubovskis. Filmą kuria rež. L. Lazėnas ir operatorius J. Matonis. Scenarijų su-

Kuvait paskelbė, kad Irano lėktuvai puolė ir padegė aliejaus gamybos įrengimus Um Aleish vietovėje.

Jordanas ir Sov. S-ga pasikeitė karinėmis misijom. JAV susirūpino, kad Jordanas nepakeistų jam JAV suteiktų priešlėktuvinių įrengimų sovietiniais. Pagal JAV kongreso sprendimą Jordane esančios priešlėktuvinės raketos gali būti nukreiptos tik prieš Siriją, bet ne prieš Izraelį.

JAV senatas panaikino draudimą teikti Angolos partizanams paramą.

Irane nuo birželio pradžios buvo nužudyta per 1,500 žmonių dėl politinių priežasčių.

JAV paštas nuo lapkričio 1 nutarė reikalauti už pirmos klasės laiško pasiuntimą 20 ct., o už atviruko — 13 ct.

kūrė pats režisierius. Filmui panaudojami įvairūs išsaugoti dokumentai, generolo bendradarbių atsiminimai. Padoraus lietuvių širdžiai nemalonius yra okupantų vadui paminklas sostinės širdyje, nemalonius bus ir filmas, kurį per prievartą turės žiūrėti mokslus einantis jaunimas. Bet aišku, kad ateis laikai, kai išnyks okupantams statyti paminklai, kaip savo laiku išnyko Muravjovo koriko paminklai. Čia reikia priminti, kad pirmaisiais pokario metais buvo okupantų noras Vilniui pristesti I. Černiachovskio vardą, kaip Marijampolei buvo primestas V. Kapsuko vardas. Bet, laimė, nuo tos šventvagystės pavyko lietuviams apsiginti.

— Gimtasis Kraštas Nr. 36 išspausdino žurnalisto Juozo Kuckailio reportažą "Pasivaikščiokime po Laisvės alėją", iš kurio sužinome, kokie pakeitimai yra padaryti Kauno gražiausioje gatvėje — Laisvės alėjoje. Jau prieš dvejus metus Komunalinio ūkio projektavimo institutas sudarė planą pertvarkyti Kauno gatves. Projekto autoriai yra architektai Vanda Paleckienė ir Alfredas Paulauskas. Laisvės alėja paversta pėsčiųjų gatve. Prie gausių šios gatvės parduotuvių ir administracinių įstaigų privažiavimas padarytas iš Kęstučio ir Donelaičio gatvių per kiemus. Susisiekimo gatvės yra Donelaičio ir Kęstučio gatvės. Iš jų pervažiuoti Laisvės alėją galima tik Maironio ir Mickevičiaus gatvėmis. Daukanto gatvė taip pat numatyta paversti tik pėsčiųjų gatve. Laisvės alėjos ir Daukanto gatvių sankryžoje įrengtas puošnus fontanas su spalvotomis šviesomis. Buvusi Nepriklausomybės aikštė prie Iguļos bažnyčios pavadinta Vitražų aikšte, o pati bažnyčia paversta vitražų muziejumi. Miesto sode prie teatro taip pat įrengtas fontanas, nau-

— Išleistas ir trys knygos vaikams: Juditos Vaičiūnaitės eilėraščių knyga "Karuselės elnias" (31 psl., 30,000 egz.), Bitės Vilimaitės pasakojimai mokyklinio amžiaus vaikams "Rojaus obuoliukai" (128 psl., 30,000 egz.), Eduardo Meželaičio pasaka "Miško pasaka" (216 psl., 80,000 egz.).

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road., East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 212 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Airconditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUSIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriusio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SUNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius, Vedėjas

VISA

MASTERCHARGE

METRO DENTAL SERVICE, P.C.

116-06 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrengimai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (212) 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Residencinės ir Komerinės Nuosavybės
Apartmentai • Kondominiumai • Nuomavimas

FLORIDA REAL ESTATE

Angelė E. Karnienė
REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY

3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NEW JERSEY, NEW YORK — "Lietuvos Atsiminimai", šeštad. WEVD 8-9 val. vak. 97.9 FM. Taip pat "Music of Lithuania", trečiad., 6:05-7:00 val. vak., iš WSOU, 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Dir. adresas: 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Telef. (201) 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

Iš Liet. Kat. Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

(Ar vienuoliai elgetavo?)

Taip pat nevykusiai "Vagos" atstovas bandė įrodyti, jog vienuoliai elgetavė. "Kažkas, — sakė jis, — kažkur ten apie Daugailius kalbėjęs, jog vienuoliai elgetavė." Bet apie Daugailius nebuvo jokio vienuolyno. Artimiausias vyrų vienuolynas buvo už 40 kilometrų — Saldutiškyje. Ir ką gi jie galėjo suelget-

tauti? Maisto produktų, gal audi-nių, — bet kiek gi žmogus gali panešti 40 kilometrų?

Čia noriu "Vagos" atstovą paklausti: ar tie "elgetaujantieji vienuoliai" buvo tikri vienuoliai? O gal tik apsimetėliai, kokii ir šiais laikais visose specialybėse netrūksta? Štai keli atvejai.

(Elgetauja "Tiesos" korespondentas)

Daugiau kaip prieš 10 metų buvo teisiamas vienas "Tiesos" korespondentas, kuris važinėjo pas turtingesnius klebonus ir, rodydamas "Tiesos" redakcijos blanką su savo korespondento įrašyta pavarde, sakė turįs parašyti straipsnį apie kunigus, ir nuo to, kaip būsiąs parašytas, atsižvelgsianti ir dvasinė vyriausybė... Po ilgesnio pasakojimo minėtas korespondentas išdrįsdavo paprašyti paskolinti keleto šimtinių, tada, reikia tikėtis, ir apie kleboną išeisias pozityvesnis straipsnis. Ir buvo tokių, kurie skolino (juk apie kunigus tada buvo galima rašyti ką tik nori, be baimės būti nubaustam). Pagaliau Kaune minėtas "korespondentas" buvo sulaukytas, ir jam iškelta byla.

1960 m. žiemą po Jiezno, Stakliškių ir kitas parapijas vaikščiojo žmogus iš Valstybinės leidyklos, rinkdamas prenumeratą naujai leidžiamoms maldaknygėms — mažesnė kainuosianti 10 rub., o didesnė — 25 rub. (sena valiuta), kol pagaliau Žiezmaruose buvo sulaukytas.

Kiek anksčiau Jiezne girdėjau pasakojant apie į valgyklą atvažiavusius revizorius. Staiga užkluptos darbuotojos labai maloniai vaišino "mielus svečius", kad šie tik mažiau trūkumų rastų... Kitą dieną paaiškėjo, jog tai buvo netikri revizoriai.

(Bus daugiau)

Solistė Maralin Niska po koncerto autografuoja programas. Kairėje stovi Daina Penikaitė, Auksė Jankauskaitė, dešinėje Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, Jurgis Zabielskis, Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, p. Vainienė. Nuotr. V. Maželis

Po Maralin Niskos koncerto prie vaišių stalo iš k. muzikas Viktoras Ralys, brolis Kazimieras Gulbinas, OFM, solistė Maralin Niska, Irena Vakselienė. Nuotr. V. Maželis

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSU VIENINTELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

JAU RUOŠIAMASI PENKTAM PL JAUNIMO KONGRESUI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybų bendras posėdis įvyko 1981 rugsėjo 19 Jaunimo Centre, Chicagoje. Jame dalyvavo PLB valdybos nariai Vyt. Kamantas, A. Juodvalkis, P. Kilius, V. Kleiza, D. Kojelytė, A. Kuprys, A. Paulius, kun. A. Saulaitis; PLJS valdybos nariai G. Aukštuolis, S. Čyvas, G. Damušytė, R. Likanderytė, R. Kemežaitė, E. Sakadolskienė; V-ojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso pirmininkė V. Abariūtė; PLB reikalų vedėja D. Korzonienė; svečiai JAV LB krašto valdybos pirmininkas Vyt. Kutkus ir R. Šoliūnaitė. Posėdžiui pirmininkavo Vyt. Kamantas, sekretoriavo R. Kemežaitė.

Jaučiasi stoka informacijos apie PLJS veiklą, tiek PLB valdyboje, tiek bendrojo spaudoje. PLJS valdybos pirmininkas yra taip pat PLB valdybos narys, bet retai gali dalyvauti posėdžiuose. Informacijos pagrindinis šaltinis yra protokolai. Tačiau vien jų neužtenka. Pvz., būtų gerai žinoti iš anksto apie planuojamas keliones — dažnai vienos valdybos vardu važiuojąs asmuo gali pasitarinėti ir kita. PLB valdyba siūlė, kad PLJS valdyba paskirtų asmenį atstovauti jai PLB posėdžiuose. Kadangi PLJS pirmininkas šiemet dėsto lietuvių kalbą Illinois universitete, jis galėtų labiau talkinti liuanistikos katedros reikalams. Abi valdybos stengsis ryšių problemas panaikinti.

Didesnę posėdžio dalį sudarė pranešimai apie V-ąjį pasaulio lietuvių jaunimo kongresą, kuris prasidės per Pasaulio Lietuvių Dienas 1983 Chicagoje. Violeta Abariūtė būti pirmininke apsiėmė tik prieš dvi savaites, bet jau spėjo paruošti kongreso eigos schemą ir atlikti tam tikrus darbus. Numatyta, kad kongreso atidarymas įvyks liepos 1 Chicagoje. Stovykla įvyks liepos 6-13, greičiausiai Dainavoj (prie Detroito). Po to, liepos 14-23, atstovai keliaus į studijų dienas Trent universitete, prie Toronto. Neatstovai tuo metu galės dalyvauti jaunimo stovyklose, liuanistikos seminare arba ekskursijose po Amerikos rytų pakraštį. Ekskursijas organizuoti sutiko

Virgus Volertas ir JAV LJS valdyba (Philadelphijoje). O uždarymas įvyks liepos 22-24 Montrealyje. Uždarymo programos komisijai vadovauti sutiko Rasa Lukoševičiūtė; jai talkins Montreolio LB apylinkės valdyba. Iškilmingas uždarymas bus liepos 24.

Buvo bandoma gauti pasiūlymų iš anksčiau dalyvavusių asmenų dėl kongreso programos. Tuo tikslu dr. Vita Aukštuolienė išsiuntė 300 anketų. Jų grįžo, deja, tik 10. Bendrai norima pabrėžti gyvenimo realybes — ką dirbti, kaip dirbti — praktiška veikla. Norima suvesti ankstesnių kongresų nutarimus. Buvo ir kitų siūlymų. Finansiniai reikalai dar nesvarstyti. Yra ruošiami reikalavimai bus kviečiamas posėdis greičiausiai lapkričio mėn.

Buvo aptarti kultūriniai ir švietimo reikalai. Per ateinančius metus žadama pasidalinti meninėmis jėgomis su Pietų Amerika ir Europa. Kai kurie menininkai kviečiami ar siunčiami Lietuvių Bendruomenės, kiti — kitų organizacijų. Keli kraštai prašo tautinių šokių mokytojų bei medžiagos, gaidžių, dainorėlių ir pan. Planuojami įvairūs konkursai, ypač jaunimui. Švietimo srity daug kas prašo liuanistikos medžiagos, skirtos silpnai mokantiems lietuviškai. Tokios medžiagos dar labai trūksta. Yra norinčių dalyvauti liuanistiniame seminare

ar mokyti Vasario 16-osios gimnazijoje. Trūksta lėšų visiem prašymams patenkinti. Stipendijų reikalui raginami kraštai imtis savo iniciatyvos ir išnaudoti visas vietines galimybes. Pvz., Venecueloje buvo paskelbta, bet niekada nepaskirta Vencaus premija. Tie pinigai galėtų paremti iš ten norinčius studijuoti gimnazijoje, užuot prašius PLB padengti visas išlaidas.

G. Damušytė pranešė, kad PLJS rengs politinius kursus 1982 sausio ar vasario mėn. Tokie kursai yra labai pagaidaujami jaunimo. Kursai įtrauks ir teorines žinias, ir praktinius metodus. G. Damušytė apibūdino įvairius vykdomus ir planuojamus projektus, taip pat trumpai apibūdino Lietuvių Informacijos Centro New Yorke dabartinę veiklą.

S. Kuprys ir V. Kamantas pranešė apie PLB darbus visuomeninėje srityje. Yra jau išleista ir dar planuojama išleisti keli leidiniai. Pogrindžio leidinių seriją prenumeruoja apie 700 žmonių. Papildė žinias apie žygius dėl Vyt. Skuodžio.

Pasibaigus pranešimams, nutarta įvairiomis sumomis paremti kelis projektus ar įstaigas: Lietuvių Informacijos Centrą, Batus, Australijos leidžiamas Baltic News, kun. Petrošiaus veiklą Paryžiuje.

Dar negauta galutinė sutartis iš Illinois universiteto dėl liuanistikos katedros. Dėl kai kurių neaiškumų su universiteto advokate tariasi adv. Povilas Žumbakis. Gavus galutinį projektą, bus sukviestas specialus PLB ir PLJS posėdis tuo klausimu.

d. kj.

LITERATŪROS VAKARAS NEW HAVENE

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Haveno klubas įrašė į savo veiklos lapą dar vieną literatūros vakarą, suruoštą rugsėjo 19 Šv. Kazimiero parapijos salėje. Po eilės metų vykusiai suruoštų literatūros vakarų — Donelaitis, Radauskas, Oskaras Milašius, Sruoga, Pūkelevičiūtė, Santvaras, Bronys Raila ir jo „Vaivos ryškė“, menas okupuotoj Lietuvoje, Čiurlionis Berlyno parodoje — šį kartą buvo aptarta okupuotos Lietuvos poezijos ir poetų kūrybos būklė okupacijos sąlygomis.

Šis parengimas, kaip ir anksčiau, sutraukė gausų svečių būrį.

Poetas Tomas Venclova, kovotojas už žmogaus ir kūrybinės laisvės, plačiai aptarė dabartinę okupuotos Lietuvos poezijos padėtį ir keleto iškiliausių poetų kūrybinę pastangą.

Į klausytojų iškelus klausimus jis atsakinėjo remdamasis savo paties plačios apimties patyrimais ir tikrais gyvenimo faktais. Pažymėtini jo atmintis ir talentas taip sklandžiai gyvu žodžiu nušviesti įvykius.

IŠLENDA YLOS...

(atkelta iš 3 psl.)

daug broko pridaro (mano pabr., A.M.). Čia taip jau aiškiai tas skirtumas išreikštas, kad nereikia jokių kitų komentarų.

Įdomi dar ir laiško pabaiga, kur mano pažįstamas draugas kviečia ją atvykti Lietuvon: „Atvažiuos Lietuvon, Tau akys prašviesėtų, nes Tu tiek prisigėrusi kapitalistiškos propagandos. Keista, kad Tau atrodo, jog katalikai negali meluoti, o tik komunistai. Vien Amerikos Balso pasiklausius, matosi, kokie jie melagiai.“

„Na, tai baigsiu rašyti, nes mano tiesa Tau atrodo melas. Ir kaip man Tave įtikinti, kad daug netiesos rašo ir kalba katalikiški laikraščiai ir kapitalistų propagandistai.“

Gražiausi yra šio komunistų propagandisto, jį parafrazuojant, žodžiai pačioj laiško pabaigoje, kur jis aiškiai pasako, kokia dabar Lietuvoje padėtis. „Tos netiesybės ir skriaudos“, rašo jis, „pas Jus ne kiek ne mažiau kaip pas mus“ (mano pabr., A.M.). Kadangi apie daromas čia mum visas „skriaudas“ ir „netiesybes“ jis žino tik iš „Tiesos“, kurioj labai maža tiesos yra ir iš visos kitos propagandos, tai mum čia padarytos skriaudos ir netiesybės atkrinta, lieka tik netiesybės ir skriaudos ten; apie tai jis visai nedviprasmiškai išsireiškia.

Baigiamosios pastabos ir išvados

Tai, va, koks įdomus ir atviras dialogas su mūsų jau visai pasimetusių brolių lietuvių, giriančių nelaisvę, priešpaudą, skriaudas ir netiesybes ir pateisinančių visa tai tuo, kad „girdi, ir pas Jus gi negeriau, nes taip sako jo vyresnysis brolis, o jo gi reikia klausyti, nes, jei prieš jį dėl šventos teisybės šiaušies, tai gali atsidurti ten, kur gali būti dar blogiau.“

Jaučiu, kad atsiras mūsų tarpe ir tokių jautrių skaitytojų, kuriems, beskaitantiems šį mano straipsnį, gal ir plaukai ant galvos atsitsos. Kaip jis išdrįso šitaip rašyti ir net kieno laiškus cituoti? Šitaip gi galima pakenkti. Pakenkti kam? Sovietų propagandistui? Jis tam juk ir rašė, kad jo laiškas būtų čia skaitomas. O jo laiškas yra keliolikos puslapių. Didžiausią jų dalį sudaro tokios sovietų santvarkos panegirikos, kokias mes randam tik „Gimtajame krašte“, „Tiesos“ ir kitøj propagandinėj literatūroj. As visą laiško ne nedaviau, nes nėra prasmės tai skaityti, kas būtų kartų skaityta.

Minėta, kad penkimo kam nors baimė vadovaudamies, daugelis mūsų laiškoje pasanyly gyvenančių lietuvių talkina okupantui jo genocidinėse užmačiose Lietuvoje. Kokiū būdu? Ogi, bijodami Kalėdų ar Velykų švenčių proga net pasveikinimo atvirukus su religiniais ar tautiniais simboliais ir ženklais į Lietuvą pasiūsti. Vienas tokių

kartą prieš Kalėdas man pasisakė nedrįstas tokių atvirukų siūsti, kad nepakenktų juos gavusiem giminėm. Vadinas, jei okupantas neleidžia tokių atvirukų ten viešai pardavinėti, norėdamas ištrinti iš viešo lietuvių gyvenimo visa, kas religiška ir tautiška, tai ir mes taip darykim ir sustabdykim tokių dalykų siuntimą. Tai jau tikrai per daug, ypač kad tokie atvirukai švenčių proga praeina, nes okupantas nedrįsta tokių sulaikyti.

Jei kas dar netiki, kad tokių balių pas mus esama, tai, štai, dar gražesnis, jau ultrabailumo, pavyzdys. Kartą, šnekant apie tokius dalykus, vienas iš mūsų suabejojo, ar ne geriau būtų nelipinti ant vokų, siunčiant Kalėdų laikotarpį laiškus ir atvirukus į Lietuvą, pašto ženklų su Madona, nes tai religinis simbolis. Esą, galį sovietai tokius laiškus konfiskuoti arba numesti šalin ir jų visai neperduoti. Štai prie kokių nesąmonių prieinama! Mūsų ikiai Lietuvoje turi kur kas daugiau drąsos negu mes čia. Reikėtų daugiau tos drąsos ir mum. Tegu sulaiko tokius laiškus su jiem nepatinkamais pašto ženklais ar švenčių atvirukus, tegu konfiskuoja. Daug kas vis tiek praeina, o jei nepraeina, mum bus proga kelti viešumon ir informuoti viešąjį pasaulio opinią, kad net tokie nekalti dalykai, kaip švenčių sveikinimai, cenzūruojami ir sulaikomi. Mum gali būti labai geras pavyzdys Sibiro kaliniai. Neseniai Kronokoj buvo paskelbti keli jų susirašinėjimo laiška. Reikia tik

Vytautas Volertas — GREITKELIS. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Dailininkė Irena Mitkus. Spaudė Draugo spaustuvė Chicagoje 1981 m. 168 psl. Kaina 6 dol.

Savo neabejotinumu talentu V. Volertas, gerokai anksčiau nežymiai reiškėsis kaip poetas, dabar pasižymi kaip geras romanistas. Mus domina ir šis naujas jo romanas. Mūsų domesj dar padidina romano aplanke išspausdintas trumpas jo apibūdinimas, pasirašytas k. brd. Čia tarp kitko rašoma:

„... Šiandien jau turime rašytojų ir jiems įdomių personazų jau perlipusių lietuviško uždaramo tvorą ir Amerikos ar kurio kito krašto politikoj, gamyboj bei kultūros klostuose besijauciančių kaip žuvis vandenyje. Atėjo laikas rašytojui skverbtis ir į tenai sutinkamų žmonių dvasią. Šitai puikiai atlieka rašytojas Volertas šioje naujaujoje savo knygoje.“

Skaitai šią ištrauką iš knygos aplanke ir suklumpi ant paskutinio sakinio. Ar iš tikrųjų rašytojas puikiai įsiskverbė į „tenai sutinkamų žmonių dvasią“? Jei taip, tai kokia ta dvasia? Į pastarąjį klausimą atsako citata iš romano pradžios:

„Matui lyg vaidenos, kad jis stovi į visas puses nubangavusioje, už akiračių toli nusidriekusi, ribų neturinti pelkėje. Nebuvo vilties išbristi, nes tie akiračiai, paėjus kelis žingsnius, keliais žingsniais atsitraukdavo. Nebuvo vilties nusukti, nes kojos, apsiurbusios purvu, įsiremdavo dugnan. — Taip ne atrodė, taip iš tikrųjų buvo. Ar čia nerūpėjo šliužai, edalą medžiadami, apsidraibstę dumbly, per dumblą apžilbę? Jie ėjo ir klupo, suklupe raitėsi ir sliuogė pilvais, traiskė silpnesniusius, murkdė skandino viską prisunkusioje tyrėje, daugiausia ne keršto, ne pykčio, ne kovos užnuodyti, bet nuo instinktų apkvaišę. Ar nesistiepię stuobriai, pažemėje lapų vainiku žali, bet aukščiau nudžiūvę, aptriušusiomis viršūnėmis, išpuvusiomis drevėmis?“

Iš šios citatos ir iš viso romano atrodo, kad ta dvasia yra baisi, ir skaitytojas tokiu baisumu ima nebetikėti.

Savo talentu V. Volertas šį sykį pateikė skaitytojui tik tam tikrą bandymą perlipti „lietuviško uždaramo tvorą“.

Adolfas Markelis — NEBAIGTOJI SIMFONIJA. Novelių rinkinys. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Aplanas ir viršelis dail. Zitos Sodeikienės. Spaudė Draugo spaustuvė Chicagoje 1981 m. 128 psl. Kaina 6 dol.

„Markelio vardas literatūroj ir naujas, ir nenaujas. Naujas ta prasme, kad šioji novelių rinktinė jo pirmoji knyga; nenaujas — nes beletristiką kurti pradėjo dar Austrijoj, tęsė kurį laiką atvykęs į JAV. Padarius ilgą pertrauką, jo humoristiniai rašiniai vėl pasirodė Draugo kultūriniam priede.“ (Ištrauka iš knygos aplanke.)

Knygoj yra 12 novelių. Jų literatūrinis lygis nėra vienodas. Pvz., antroji novelė (Keistas uždarbis) savo išbaigtumu, kondensuotumu yra geresnė už labai įtikimą pirmąją (Laikrodhis). Autoriaus talentas nėra pilnai išvystytas, bet ryškus.

Kaip rašoma knygos aplanke, „novelių arba apysakaičių temos paimtos iš realaus gyvenimo, daugiausia iš stovyklinių laikų, ir jos linksmo pobūdžio. (...) Kolektyviniam stovyklos gyvenimui kaip tik pasitaikydavo ir linksmy atsitikimų. Į tas linksmas prošvaistes Markelis kaip tik ir nukreipė savo plunksną, pastebėjo ne vieną ne kasdien sutinkamą charakterį ir jį literatūriškai atkūrė. Reikia manyti, kad tai jam pavyko.“

Knygą skaityti įdomu. Tai yra jos pliusas.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS INFORMACIJOS

Po paskaitos vyko lietuvių poetų kūrinių deklamacijos, kurias jautriai atliko aktorius Vytautas Valiukas, Irena Veblaitienė ir Vaiva Vėbraite-Gustienė. Ir pats Tomas Venclova paskaitė keletą savo kūrinių bei vertimų. Turėjom progos įsijausti į tų kūrinių filosofškai simbolines priemones, kad išreikštų dailiu lietuvišku žodžiu kūrėjo giliausias mintis ir jausmus.

Dalyviai gausiais plojimais išreiškė pasitenkinimą atlikta programa, taip pat pareiškė dekingumą Moterų klubui už taip gerai pavykusį parengimą ir skanias vaišes, ypač klubo pirmininkei Salomejai Valiukienei už pastangas surasti tokius kompetentingus paskaitininkus kiekvienam parengimui.

Ta proga tenka pažymėti, kad negausioj New Haveno lietuvių kolonijoj vyksta darnus visų organizacijų sugyvenimas, LB apylinkės valdybai ir parapijos klebonui kun. A. Karaliui teigiamai dalyvaujant.

L. Ž.

stebėtis, kaip jie drąsiai vienas kitam pasiguodžia jiem daromomis skriaudomis stovyklose ir kalėjimuose.

Ypač nereikėtų mum vengti tokio dialogo, koks šiame straipsny buvo aprašytas, su tokiais draugais ir giminėmis, kurie jau pučia į okupanto dūdą ir remia jo genocidinius siekius mūsų tėvynėj Lietuvoje, nes, kaip iš duotų citatų matyti, net jau ir gerokai susovietintieji nėra visur ir visame kame tikri ir turi abejonių. Drąsiau diskutuokim su tokiais laiškuose iškeltas problemas, mėginkim išsklaidyti jų abejones ir padėkim jiem apsispręsti už tiesą. Kodėl gi tik jie gali varyti savo propagandą, o mes turim tik tylėti, bijodami net tokiem propagandistam „pakenkti“?

— Hamiltono „Aukuro“ vaidintojų grupė, vadovaujama E. Kudabienės, spalio 31 Montrealy vaidins „Antroji Salomeja painiavoje“, B. Būkelevičiūtės 3 v. išdaigą. Teatralus pakviestė Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Montreolio skyrius.

NBC radijo laida WRC-AM98 šiemet trijų mėnesių laikotarpį davė informacijos apie 129 kraštus, kurie Washingtono turi diplomatines atstovybes, apie kiekvieną valstybę po aštuonis kartus per dieną. Minėtoji radijo stotis, gavusi medžiagos iš pasiuntinybės, rugsėjo 19 aštuonis kartus kalbėjo apie Lietuvą. Trumpai paminėjo Lietuvos istoriją nuo 12-ojo šimtmečio, pranešė, kur Lietuva yra, kiek turi gyventojų ir kokia jos teritorija bei dabartinė padėtis. Pabrėžė, kad lietuviai nenusišlenkia sovietiniam režimui ir kad Lietuvos diplomatines ir konsularines misijas veikia JAV-ėse ir kituose Vakarų kraštuose. Toji informacija apie 129 kraštus serija buvo baigta spalio 4.

Baltijos valstybių diplomatiniai atstovai su žmonomis dalyvavo JAV viceprezidento ir ponios Bush priėmimo, kuris jų rezidencijoj buvo surengtas rugsėjo 24 diplomatinių misijų šefam ir jų žmonom. Kalbant su poniu Bush, ponam Bačkiam buvo malonu patirti, kad ji gerai supranta Lietuvos padėtį.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai JAV-ėse S.A. Bačkis, An. Dinbergs ir E. Jaakson rugsėjo 24 buvo susirinkę pasitarti ir pasikeisti nuomonėmis bei informacijomis apie tarptautinę padėtį, šiandieninę jų kraštų situaciją bei naujų pareigūnų įtraukimo klausimą.

Lietuvos atstovas dr. S.A. Bačkis spalio 5 dalyvavo „ambasadorių apskrito stalo“ pobūvy, kur JAV gynybos sekretorius Caspar W. Weinberger pateikė „off-the-record“ pranešimų. Po būvį rengė Užsienio politikos draugija.

Pagal ALT ir JAV LB valdybų pagėdavimą Lietuvos atstovas spalio 11 pasiuntinybėj priėmė tų organizacijų valdybų atstovus aptarti Lietuvos pasiuntinybės remonto klausimą. Kai kurie neatidėliotini taisyimai šį rudenį jau atlikti, o kitiam skubiai reikalingiems taisyman pasiuontinybė neturi pinigų.

RŪTENIO DAILĖS PARODA BOSTONE

Parodos atidarymo žodis
1981.X.3

ST. SANTVARAS

Czeslaw Milosz, 1980 m. Nobelio literatūrinės premijos laureatas, savo veikalą "Pavergtas mintis" įvade taip kalba: "Kaip daugelis mano kartos žmonių, aš galėjau norėti, kad mano gyvenimas būtų buvęs daug paprastesnis nuotykių. Bet laikas ir vieta, kur tas žmogus gimė, yra tokie dalykai, kurių painiavoje jis pats yra bebėgęs. Toji dalis Europos, kuriai ir aš priklausau, mūsų dienom laimės neturėjo. Nedaugelis Baltijos kraštų, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ar Rumunijos gyventojų pajėgtų keliais žodžiais išreikšti savo buvimo istoriją. Jų gyvenimus sukomplikavo istorinių įvykių eiga"

Ištikro, jeigu ne tie Czeslawo Miloszo minimi istoriniai įvykiai, daugelio mūsų gyvenimai būtų buvę saugesni, mažiau permainingi ir paprastesni nuotykių. Drama, kurios atomazgos dar nematom, yra milžiniška. Ne vieno milijono žmonių likimai ir pašaikimai toj dramoj buvo ne tik sukomplikuoti, bet ne vienu atveju ir brutaliai nužudyti. Išsigelbėjo tik tie, kurie fiziškai nebuvo sunaikinti, kurie, net ir į svetimus krantus išmesturėjo. Nedaugelis Baltijos kraštų, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ar Rumunijos gyventojų pajėgtų keliais žodžiais išreikšti savo buvimo istoriją. Jų gyvenimus sukomplikavo istorinių įvykių eiga"

se sąlygose savęs paties, savo asmeninio pasisakymo ieškoti.

Jonas Rūtenis, dailininkas ir mūsų bičiulis, yra būdingas savo gyvenimo laiko žmogus, prigimties apdovanotas ne vienu talentu. Deja, tiems talentams ugdyti ir tobulinti jis neturėjo gimtosios žemės po kojom, neturėjo nesudrumsto laiko ir normalių kūrybinio darbo sąlygų, istoriniai įvykiai ir jam primetė sukomplikuotą ir iš tiesaus kelio iškreiptą nuotykių.

Nepaisydamas nelemto aplinkybių, Jonas Rūtenis nepasidavė, atliekamų, o kartais ir poilsio valandų neišbarstė smulkėse ar kitokiose to pobūdžio pramogose, studijavo, skaitė knygas, pats savęs ieškojo, ir štai mes susirinkom jau į dvidešimtą individualią jo tapybos darbų parodą. Vieniems jo kūriniai gal labai patiks, kiti gal bus mažiau sužavėti (tokia yra visų menų dalis), bet mes negalim atsukti nugarų žmogui, kuris dirba ne tik sau, bet jungiasi ir į visų lietuvių idealą — į mūsų tautinės kultūros daugiaspalvį suklestėjimą.

Buvo tarta, kad prigimtis Joną Rūtenį apdovanojo ne vienu talentu. Tai ši proga tinka ir apie tai nors keletą sakinių pasakyti.

Pašaūkiami, kaip gerai žinomi, nėra lengvai atrandami, pasiekiami ir įkopiama kalnai. Reikia mokslų, reikia darbštumo ir pažinimo, reikia gilesnių studijų, kurios žmogui atvertų platesnius akiračius. Jaunystėj Jonas Rūtenis pasirinko labai nelengvą profesiją, panūdo būti mokytoju, Kaune baigė Simono Daukanto mokytojų seminariją, vienus kitus metus mokytojavo. Mokytojai, be viso pulko kitų dalykų, turėdavo ir muzikos gan rimtai pasimokyti, nes kaip gi vaikus pamokysi muzikuoti, jei pats ne vienos natos nepažįsti. Jonas Rūtenis tuo metu pradėjo smuikuoti. Ir apvaldė tokią smuikavimo techniką, kuri turbūt ir šiandien mus nustebintų. Ne vieną kartą teko jo smuikavimo klausyti. Sykį net baimė suėmė, kai jis, aistringai įsijautęs į gan sudėtingą smuiko muzikos kūrinį, pradėjo virpėti ir balti. Tad, jei ir šioj parodoj rasit paveikslų, turinčių muzikinius pavadinimus — Andante, Adagio, Sonata ar Opus Nr. 1 ir 2, jau žinosit tų temų šaltinį. Deja, nūdien Jono smuikas tyli, gal jau ir vėloka būtų jį pažadinti.

Dar buvo likę keleri metai savam pašaukimui ieškoti. Jonas Rūtenis, Karo mokyklą baigęs aspirantu, vėl grįžo ton mokyklon, įsiriškiavo į Lietuvos kariuomenės kadro karininkų gretas. Raseiniuose stovinčiame pulke jis buvo pulko adjutantas, o drauge ir to kariuomenės telkinio kultūrinio renginių organizatorius. Ten, Raseiniuose, pasitelkęs gabių karių būrį, statė scenos veikalus, piešė dekoracijas, teigė literatūros vakarus, smuikavo ir deklamavo, pats pradėjo rašyti. Tokiu keliu Jonas Rūtenis artėjo prie tų dalykų, kurie jo prigimty slėpėjo. Ir štai minėti istoriniai įvykiai jį ir jo šeimą išmetė į nežinią, išmetė

tada, kai jau pradėjo atsiverti galimybės įgimtiems talentams ugdyti.

Jonas Rūtenis — ir lietuviško rašto vyras. Jis rašo eilėraščius, naudojami dabar itin madingu baltu eiliavimu, rašo dialogus, dramines scenas, yra sukūręs operinį libretą "Žalioji velnias", bandė rašyti satyrinių feljetonų ir dailiosios prozos kūrinių. Tų jo darbų tematika — Lietuvos istorija, praeities ir nūdienos lietuvių tautos sielvartai ir siekiai. Pabrėžtina, kad Jonas savo literatūrinius darbus sugeba itin įtaigiai skaityti, turi neabejotiną dailiojo skaitymo gabumų. Taigi nenubėgim į šalį, jei susidarysim įspūdį, kad Jonas Rūtenis yra nerimstantis ir vis dar savęs tebeieškantis žmogus.

Į dailės meną Jonas Rūtenis pradėjo gilintis Amerikoje. Čia jis atrado savo prigimty slypinčią kibirkštį, mokėsi, pradėjo tapyti, gilinosi į dailės meno istoriją, studijavo to meno sroves, stilius, formas ir tapybos technikas. Ir, turbūt jau trisdešimt metų padirbėjęs, susirado savą braižą, savą spalvų pojūtį ir savą tapybinių pasisakymų išraišką. Pradėjęs darbą kukliais peizažais, ilgainiui Jonas Rūtenis pasinėrė į grožinės literatūros kūrinius, bandymus juos atkurti savo drobėse ar pastelėse. Tuo ciklu jis pasiekė neabejotiną pasisekimą, kurį teigiama vertino ir velionis dail. Ad. Galdikas. Šia proga prisiminsim nors keletą to ciklo Rūtenio darbų: "Grainio liepa", "Juodžio kelmas", "Vario obuoliai", "Kunigaikščių miestas", "Paklydę paukščiai", "Agonėlės", "Šilainė", "Mėnuo, senas idiotas", "Žuvėdra", "Bangpūtis", "Anoj pusėj ežero" ir kt.

Savaime suprantama, Jonas Rūtenis nėra dailės meno naujų pasaulių atradėjas, nėra revoliucionierius, reksmingų vėliavų kėlėjas, nes ir tie prievarta primesti gyvenimo nuotykių neleidžia jam su to pobūdžio plakatais prasidėti. Tačiau jis į mūsų dailę jau atnešė dalelę savojo Aš, nuoširdžią, paprastą, spalvingą, nestokojančią gero skonio, jautriai išgyventą dalelę. Jono Rūtenio tapybos darbuose, kas norės bešališkai ir objektyviai į juos pažvelgti, tikrai atras apstą lyrizmo, šilto ir jaukaus spalvų žaidimo, kai kur ir dvasinės dramos atspindžių, ras nemažai savaimingos dailės meno poezijos. Jo darbų visuma, kaip man regis, stovi tarp abstrakto ir supoetinto realizmo. Čia turbūt ir slypi dail. J. Rūtenio kūrybiniai laimėjimai.

"Pradžią kiekvienam yra sunki" — sakydavo mūsų tėvai. Aišku, nelengva ji buvo ir Jonui Rūteniui. Bet šiandien jo jau nebėra pradžios tarpsnis, jis savo žodį jau ištarė, išgirdo ir tai, ko amžinoji Išmintis mus moko: menai — grožinė literatūra, dailė, architektūra, muzika, teatras, kaip ir kiti pašaukimai — teigė, medicina, chemija, ekonomija, sociologija, istorijos, valstybės, gamtos ir įvairūs technologijos mokslai, — yra atvirai laukai kiekvienam individui, joks žmogus negali kitam žmogui drausti

BOSTONO ŽINIOS

A. a. Karolis Žilinskas, sulaukęs 82 m. amžiaus, mirė rugsėjo 3 Miltone, Mass. Palaidotas Bostono liuteronų kapinėse rugsėjo 5. Apeigas atliko velionio sūnus kun. Algimantas Žilinskas iš Toronto. Velionis paliko nuliūdime žmoną Augustę Mortą (Simokaitytę), sūnus Bernardą Bostone, Algimantą Torronte, dvi seseris ir keturis vaikaičius.

Vitolis Vengris, gyvenęs Washingtone, yra vienas iš daugelio lietuvių tarpe besidominčių ekslibrių menu. Jo pastangomis pereinatis metais pasirodė knyga "Lietuvių ekslibriai". Jis turi sudaręs turtingą ekslibrių kolekciją. Tai įvairių lietuvių dailininkų darbai. Rinkiniu bus galima pasigrožėti parodos metu spalio 18, šį sekmadienį, 3 val. popiet Lietuvos Pilies Dr-jos ketvirto aukšto patalpose. Parodos metu kalbės pats Vitolis Vengris. Renginį globoja Lietuvos Tautodailės Instituto Bostono skyrius. — S.S.

L. Moterų Klubų Federacijos Bostono klubo susirinkimas įvyks spalio 17, šį šeštadienį, 3 val. popiet Lietuvos Pilies klubo direktorių kambary. Bus įdomi paskaita. Kviečiamos ne vien narės, bet ir visuomenė.

Moterų Federacijos Bostono klubo susirinkimas

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Bostono klubas savo rudeninę veiklą pradėjo susirinkimu, kuris įvyko rugsėjo 26 Pilies klubo direktorių kambary. Susirinkimas buvo gausus narėmis, kurios, pailsėjusios per vasaros atostogas, su nauja energija įsijungė į veiklą.

į pašaukimo lauką žengti, neturi teisės tų žingsnių smerkti ir niekinti. Tik snobai, nepajėgiantys pro save pamatyti artimo ir jo darbu, to Išminties balso negirdi. Ir tiesa tėra tik viena: kiekvienas grūdas, tegu tik vienas grūdas, įbertas į bendrą kultūrinių siekių kraitį, yra atskiras to kraičio žiedas.

Tegu būna ilga ir giedri kūrybinė valanda dail. Jonui Rūteniui, kurio tapybos darbų parodą Bostone šią popietę atidarom, kurią, kiekvienas pagal savo dvasines išgales, tuoj apžvelgsim ir įvertinsim.

Dail. J. Rūtenio dailės darbų parodą, kurią surengė So. Bostono Lietuvių Pilies draugijos valdyba, pirmininkaujama Danieliaus Averkos, spalio 3-4 praejo su pasisekimu. Ją aplankė apie pusantro šimto žmonių, iš 29 parodoje iškabintų darbų Cape Codo ir Bostono lietuviai nusavino 15 paveikslų.

Lietuviška knyga yra geriausia dovana įvairiom progom.

Elena Vasyliūnienė skaitė paskaitą apie naujai pasirodžiusią, tiksliau — naujai išverstą į anglų kalbą, Česlovo Milašiaus knygą

"Isos slėnis". Tai autogiografinis veikalas, kuris kalba apie mažą berniuką ir jo išgyvenimus Isos derlingame slėny ir gražiame dvare, kuriame berniukas gyveno. Šis slėnis ir šis dvaras, nors lenkiškas, yra Lietuvoje, o aplink jį — lietuviški kaimai. Prelegentė kalbėjo apie lietuviškumą, apie lietuviškus papročius, apie viską, kas lietuviškosios kultūros, ir pateikė savo kritiškų pastabų apie Česlovo Milašiaus lietuviškosios kultūros supratimą.

Narės klausėsi su atsidėjimu. Prasidėjus diskusijom, jos turėjo progą pareikšti savo nuomonę bei pateikti klausimus.

Gana daug laiko buvo skirta sumanymam.

Kita paskaita bus Rozalijos Petronienės.

Po susirinkimo narės tęsė asmeninius pasikalbėjimus klubo užkandinėje.

KARO MOKYKLOS IV LAIDOS SUKAKTIS

Stasys Griežė-Jurgelevičius iš Dorchester, Mass., rašo:

"Grudžio 18 sueis 60 metų nuo mūsų Karo Mokyklos IV laidos išleistuvių. Būtų miela šią reikšmingą sukaktį kiek patičiau paminėti. Laiko beliko vos pora mėnesių, bet prie gerų pastangų dar būtų galima šį bei tą padaryti.

Bostone besame du, ir abu be šeimų, tai mūsų jėgos per silpnos bent kiek sunkesniais darbais. Kreipiamės į gausesnius lietuvių telkinius — Chicagoje, Cleavelande, Detroito, New Yorko, kur gali būti daugiau anų absolventų. Laukiame pasisakant šiuo reikalu."

Rašančio adresas: 30 Pleasant St., Dorchester, Mass. 02125. Tel. 1-617-282-0761.

BOSTONO PARENGIMŲ KALENDORIUS

Spalio 18, sekmadienį, 3 val. popiet Lietuvos Pilies Dr-jos IV-to aukšto salėj Lietuvos ekslibrių — knygų ženklių paroda. Kalbės Vitolis Vengris, svečias iš Washingtono. Rengia Lietuvos tautodailės instituto Bostono skyrius.

Spalio 24-25 JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos sesija Lenox viešbuty, Dome kambary.

Spalio 24 Lietuvos Bendruomenės Bostono apygardos suvažiavimas So. Bostono Pilies klubo.

Spalio 24, šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvos Bendruomenės banketas So. Bostono Pilies klubo ryšium su tarybos sesija ir apygardos suvažiavimu.

Spalio 31 lituanistinės mokyklos metinis balius So. Bostono Lietuvių Pilies Dr-jos salėj.

Lapkričio 15 — bazaras Šv. Petro lietuvių parapijos parėmimui. Visi lietuviai kviečiami prisidėti prie šio bazaro pasisekimo rankdarbiais ir kitokiomis dovanomis.

Martyno Jankaus šauliai ruošia banketą lapkričio 21, šeštadienį, 6:30 val. vak. Sandaros salėj, 30 Interval St., Brocktone.

Kardinolas Medeiros aukos mišias Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje So. Bostone lapkričio 22, sekmadienį, 10:15 val. ryto.

Grudžio 13, sekmadienį, 4 val. popiet tradicinė kalėdinė vakaronė — kūčios Lietuvos Pilies klubo salėj. Ruošia Moterų Federacijos Bostono klubas.

LAISVĖS VARPAS Sekmadienis 11:30-12:10 val. 740 banga iš WCAS 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WB Vedėjas Petras Viliškinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Paruodamas Darbininkas. Dėdels lietuviškų knygų pasirinkti mas.

Alg. S.

A.A.
BRONISLAVAI ŠPAKEVIČIENEI
mirus, reišklam gillą užuojautą sūnui s. fil. Julijui ir žmonai Renatai su šeima, bei kitiems giminėms.
Lietuviškosios Skautybės Fondo Valdyba

Brangiai žmonai ir motinai
A.A.
ELENUTEI MIKLIENEI
mirus, jos vyrą Kęstutį Miklą ir vaikus Kęstutį Jr., Eleną, Aleksandrą ir Kristiną gillai užjaučiame ir kartu liūdime
Giedrė ir Algirdas Budreckiai su šeima

Mano mylimam vyrui
A.A.
JULIUI SKURDENIUI
mirus, nuoširdžiai dėkoju visiems giminėms ir draugams, kurie mane taip maloniai atjautė.
Palaidotas Holy Trinity kapinėse Ridgewoodė šalia savo tėvo.
Ona Skurdenienė

PADĖKA

1981 metais rugsėjo 23 dieną stalga mirė mano mylima žmona

GALINA MATIUKIENĖ — BALSEVIČIŪTĖ.

Buvo gimusi Maskvoje, gyveno ir tarnavo Kaune. Į Ameriką atvyko 1950 metais. Amerikoje dirbo Memorial ligoninėje New Yorke.

Palko brolių Vladą su šeima Vakarų Vokietijoje. Nuoširdžiai dėkoju visiem, kurie ją aplankė koplyčioje, už atneštas gėles, užprašytas mišias, už pareiktas užuojautas asmeniškai, laiškais, spaudoje. Dėkoju kun. Jonui Pakalniškiui už maldas koplyčioje. Visa tai guodė ir stiprino mane.

Dėkoju giminaičiai Danutei Trečlokienai, kuri net iš Kitchener, Ont., Kanados, atvyko į laidojimus.

Dėkoju visiem vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie laidojimų, palengvinusiems šią liūdnią išsiskyrimo valandą. Dėkoju Marytei Šalinškiei, laidojimų direktorei, už malonų ir nuoširdų patarnavimą.

Gillame liūdesy likęs

Juozas Matiukas

PO KULTŪROS ŽIDINIO FONDO SUVAŽIAVIMO

Kultūros Židinio spalio 10 įvyko Lietuvos Kultūros Fondo metinis narių suvažiavimas. Dalyvavo tikrai nedidelė grupė Židinio rėmėjų. Iš to susidarė įspūdis, kad mažai kam rūpi, kaip Kultūros Židinis yra tvarkomas, kas jame dirba ir kaip Židinis yra išlaikomas. Galima manyti, kad, jeigu tektų dėl visuomenės abejingumo Kultūros Židinį uždaryti, tai turbūt mažai ir dėl to kas nors susijaudintų. Ateinančių metų bėgyje tokį sprendimą reikės svarstyti, nes kitų metų rudenį laikinai 3 metų sutartis su pranciškonais pasibaigs ir Židinio priežiūros, administracijos bei išlaikymo klausimas atsidurs kritiškoj padėty.

LK Fondo suvažiavime buvo valdybos pirmininko, išdininko, finansų sekretorės ir revizoriaus

pranešimai. Iš jų galima buvo spręsti, kad finansinė K. Židinio padėtis šiuo metu dar yra geram stovyje, labiausiai dėka bingo darbuotojų sutelkiamų nuolatinių lėšų. Registruotų LK Fondo narių šiuo metu yra 294 (pernai buvo 337), o suvažiavime dalyvavo tikrai 31 bei įgaliojimus pristatė 57 nariai.

Tarybos rinkimuose sutiko kandidatuoti 4 asmenys ir balsavimo keliu buvo išrinkti šie nauji LKF tarybos nariai 3 metų kadencijai: Jonė Pumputienė, Arūnas Simonaitis ir Algirdas Šilbajoris. J. Pumputienė perims iš A. Radzivanienės finansų sekretorės ir narystės komiteto pareigas. A. Simonaitis pakeis L. Milukienę jaunimo reikalų komiteto vadovavime, o A. Šilbajoris pasiliks valdybos pir-

mininko pareigose. Išeinančiam tarybos nariui LK Fondo vadovybė pareiškė širdingą padėką už ilgų metų pastangas.

Malonu pastebėti, kad suvažiavime dalyvavo ir tikrasis Kultūros Židinio įkūrėjas, dabartinis lietuvių pranciškonų provincijolas Tėvas Paulius Baltakis, OFM. Trumpam pasveikinimo žodyje jis irgi pareiškė nusivylimą visuomenės apatija, bet patarė nenusiminti, tikėdamas, kad lietuviai sunkiu darbu ir aukomis pastatytų Kultūros Židinio neapleis. Reikia manyti, kad Tėvo Pauliaus pasitikėjimas ir norai nebus apvilti. Tas daugiausia priklausys nuo visuomenės dalyvavimo ne tik Židinio pramogose, bet ir išlaikymo darbuose.

Alg. S.

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: spalio 17 ir 18, šeštadienį ir sekmadienį, dail. Vytauto Igno paroda didžiojoje salėje; sekmadienį — medžiotojų ir žuvotojų klubo Aras metinė vakariene mažojoje salėje.

Tautodailės Instituto posėdis šaukiamas spalio 21, trečiadienį, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje. Kviečiami dalyvauti visi nariai ir tie, kurie norėtų įstoti į Institutą. Kaip buvo skelbta, Institutas rengia tautodailės parodą spalio 31 ir lapkričio 1. Į tą parodą atvyksta dail. Anastazija Tamošaitienė iš Kanados ir atsiveža daug audinių, juostų, kilimų. Dalyvaus ir jos keletas mokinių. Tad šiame Tautodailės Instituto posėdyje ir bus aptarti visi skubūs reikalai, susiję su ta paroda.

Vyr. skaučių židiny Vilija savo sueigą kviečia spalio 20, antradienį, 8 v.v. pas Lilę Milukiene, 111 Grohman Lane, Plainview, N.Y. 11803. Tel. 516 681-6172. Visos sesės kviečiamos dalyvauti.

Dail. Anastazija Tamošaitienė iš Kanados atvyksta su savo audiniais į Tautodailės Instituto rengiamą parodą. Paroda bus spalio 31 ir lapkričio 1 Kultūros Židiny. Atveža tautinių drabužių, juostų, kilimų, dail. Antano Tamošaičio graviūrų. Parodoje taip pat dalyvaus ir keletas jos mokinių su savo audiniais. Bus rodomi ir filmai apie gintarą, apie tautinius drabužius ir kt.

Petras Ažuolas spalio 8, ketvirtadienį, ėjo į Egipto ambasada lietuvių vardu pareikšti užuojautą dėl prez. Sadato nužudymo ir pasirašyti į užuojautų knygą. Tuo metu atvyko televizijos 2 kanalo korespondentas ir bent kelis apklausinėjo, kodėl jie eina pareikšti užuojautas. Iš tų kelių apklausinėtų vakare atrinko tris ir parodė per 11 valandos žinias. Jų tarpe buvo ir Petras Ažuolas. Jis pasakė, kad jis yra lietuvis, kad Lietuva yra rusų okupuota, kad lietuviams džiaugiasi Sadato pasipriešinimu rusam.

Demonstracijos prie Sovietų misijos ryšium su Ukrainos 40 metų sukilimo sukaktimi bus lapkričio 7. Ukrainiečiai kviečia demonstracijose dalyvauti ir kitas sovietų pavergtas tautas.

Nuo Vengrijos sukilimo jau praėjo 25 metai. Sukaktis iškilmingai bus paminėta spalio 24 Waldorf Astoria viešbutyje. Tą dieną vengrai rengia iškilmingus pietus.

Dail. Ringailė Zotovienė iš Ju-no Beach, Fla., spalio 3, šeštadienį, atvyko į New Yorką pas savo dėdę dail. V. K. Jonyną. Ji nori su juo padirbėti ir patobulinti savo tapybos meną.

Lietuvos Tyrimo Instituto valdyba savo posėdyje spalio 10 apsvaistė turimą medžiagą sudaryti Rytinės Lietuvos pasienio vietų pavadinimų sąrašui. Pirmininko J. Audėno siūlymu buvo nutarta kelti mūsų veiksniams mintį, kad sausio mėnuo būtų laikomas ar skelbiamas Mažosios Lietuvos mėnesiu.

Balfo seimas vyksta spalio 24 ir 25 Detroito. Iš New Yorko važiuoja 3 Balfo direktoriai ir skyriaus atstovai: Janina Gerdvilienė, Bronius Bieliukas, Vincas Padvarietis.

Balfo 100 skyrius kreipiasi į New Yorko lietuvius, prašydamas aukų šalpai. Jų atsišaukimas buvo išspausdintas Darbininkė. Panašūs prašymai — kvietimai aukoti bus siuntinėjami ir į namus. Prašom nenu-delsti ir laiku atsiųsti savo auką.

Elenai Miklienei mirus, jos vardo įamžinimui Lietuvių Fonde aukojo: po 25 dol. — LB Great Necko apylinkė, Irena ir Jonas Vilgaliai; po 20 dol. — A. P. Povilaičiai, V. Kalytis, Pr. J. Jurkuvėnas, V. L. Milukai, Ona Jozėnas, Salomėja Narkeliūnaitė, J. A. Snieškai; po 15 dol. — G. J. Valaičiai, po 10 dol. — V. M. Butkiai, L. Pilienė, K. Bačasauskas, V. Vasikauskas; 5 dol. — J. Rukaitė. Iš viso suaukota 250 dol.

Perkūno choras lapkričio 21, šv. Cecilijos dieną, užprašė mišias už mirusius savo choro narius.

Smuikininko Izidoriaus Vasyliūno koncertas bus sausio 9, šeštadienį, 5:30 v. popiet Carnegie Recital salėje.

Ažuolo Stelmoko orkestras iš Chicago gros Laisvės Žiburio rudens koncerte lapkričio 14 Kultūros Židiny.

Aušros Vartų parapijos metiniai pietūs bus šį sekmadienį, spalio 18, tuojau po šumos. Visi prašomi dalyvauti ir paremti parapiją.

A.A. ANICETA SKOBEIKIENĖ

Po ilgos ir sunkios ligos rugsėjo 17 New Britaine, Conn., mirė Aniceta Skobeikienė. Palaidota New Britain šv. Marijos kapinėse.

Ilgus metus gyveno Richmond Hill, N.Y. ir dirbo Pfizer bendrovėje. Prieš ketverius metus, išėjusi pensijon su vyru, persikėlė gyventi į New Britain, arčiau vaikų. Buvo gražiai susitvarkę naujam name. Ji labai mėgo gėles, tai namai buvo pilni gėlių.

Paliko nuliūdime vyrą Juozą, dukteris Liliją Kubilienę ir Birutę Butrimienę ir 5 anūkus, — Stepą ir Danutę Kubilius, Ričardą, Antaną ir Ritutę Butrimus.

Dail. Prano Lapės paroda rengiama lapkričio 7 ir 8 Kultūros Židinyje. Parodos atidarymo metu kalbės pats dailininkas apie lietuvių meno sąvokos pradžią, kada susidarė lietuviškus žodžius dailė ir menas. Jo pokalbis lies ne tik terminus, bet ir meno sąvokos pradus. Parodą rengia vyr. skaučių židiny Vilija.

Dvyliktoji dailės paroda rengiama vasario 6 ir 7 Kultūros Židinio abiejose salėse. Rengia LB apygardos valdybos sudarytas specialus komitetas. Rengėjai jau dabar kviečia šios apylinkės dailininkus, kurie nori šioje parodoje dalyvauti, registruotis pas dail. Česlovą Janušą — 101 55 107 St., Ozone Park, N.Y. 11416. Tel. 212 738-5375.

Ur a.a. Sofijos Kiaunienės sėklą mirties metinių proga spalio 27, antradienį, 9 val. ryto bus aukojamos mišios lietuvių pranciškonų koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Velionės vyras Jurgis Kiaunė kviečia draugus mišiose dalyvauti.

Constance Senulis, Karolio Senulio našlė, spalio 6 mirė Matulaičio senelių namuose, Putnam, Conn. Nuliūdime liko dukra Frances Chase, antikai Robert ir Virginia bei penki proanūčiai. Velionė, prieš vykdama gyventi į Matulaičio senelių namus, gyveno Flushing, N.Y., ir buvo ilgametė Apreiškimo parapijos narė. Palaidota šv. Jono kapinėse, Queens, N.Y.

Putnamo seselės lapkričio 1 rengia rėmėjų sąskrydį. 11 val. mišios, po to pietūs, kapinių lankymas ir lietuviški mišparai. Pamokslą sakys lietuvių pranciškonų provincijolas Tėv. Paulius Baltakis, OFM. Gintė Damušytė pasakys pagrindinę kalbą. Meninę dalį atliks Izabelė Zmuidzinienė iš Rochesterio, N.Y. Dalyviai prašomi pranešti apie dalyvavimą iki spalio 25 adresu: Sisters of the Immaculate Conception, Putnam, Conn. 06260. Tel. 928-5828.

Dr. Rimas Vaičaitis, New Yorko Columbia universiteto profesorius ir universiteto Flight Structures Instituto direktorius, Lietuvių IV mokslo ir kūrybos simpoziumui suorganizavo vibrotechnikos ir mechanikos inžinerijos sesiją. Prof. Vaičaitis konsultuoja eilę JAV ir Japonijos valdžios įstaigų bei privačių firmų ir yra parašęs 40 su viršum mokslo darbų. Šiais metais dalyvavo AIAA 22nd Structural Dynamics Conference, Atlanta, Ga.; SAE Aircraft Business Meeting, Wichita, Ka.; ir ASME/ASCE Mechanics Conference, Boulder, Colo.

Perskaitę Darbininką, duok kitam!

Išnuomojamas vyrui ar moteriai atskiras kambarys. Galima naudotis ir virtuve. Skambinti 296-8098.

Perskaitę Darbininką, duok kitam!

Išnuomojamas vyrui ar moteriai atskiras kambarys. Galima naudotis ir virtuve. Skambinti 296-8098.

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS RUDENS BALIUS

spalio 24, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židiny

Tema: JŪROS DUGNAS

Programoje — vyrų kvartetas VYTIS moterų Trio PASLAPTIS; dainininkai iš Hartfordo

7-8 v. šampanas, kokteilial 8 val. programa

Po programos — vakarėnė ir šokiai

lėjlmo auka: suaugusiems — 15 dol. studentams — 8 dol.

Stalus užsisakyti pas:

A. Garbauskiene 516 694-2471
 A. Jankauska 212 849-2260
 V. Matusaitiene 201 994-1229
 G. Žemaitaitė 203 847-2779
 R. Vaičiaitė 914 634-8923

Iki pasimatymo

TĖVŲ KOMITETAS

VANDOS BALUKIENĖS PARODOJE

Dail. Vandos Balukienės tapybos darbų paroda buvo spalio 3-4 Kultūros Židinio mažojoje salėje. Dailininkė iš Chicago atvyko kokią savaitę anksčiau, nes čia Manhattane gyvena jos sūnus, taip pat dailininkas, ir dukra.

Spalio 2, penktadienį, ji skyrė parodos įrengimui. Buvo išstatyta 20 įvairaus formato darbų. Paroda sutvarkyta skoningai ir iškilmingai. Jauteisi lyg kokioje senovės galerijoje ar pilies menėje.

Atidarymo vakare atsilankė gražus būrelis svečių, kolegos dailininkai. Parodą globojo DLK Birutės Draugijos New Yorko skyrius. Pirmininkė Malvina Klivečkienė pasveikino viešnią dailininkę ir susirinkusius svečius. Apie V. Balukienės meną kalbėjo Paulius Jurkus. Po to buvo vaišės, kavutė ir vynas. Visi turėjo progos apžiūrėti iš arčiau parodą, pasikalbėti su pačia dailininke.

PRIMINIMAS IR KVIETIMAS

Primename, kad spalio 24 Kultūros Židinio Mažojoje salėje įvyks Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavimas. Visos New Yorko klubo narės prašomos gausiai dalyvauti suvažiavimo posėdyje, kuris prasidės 8 val. mišiomis pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Po jų darbo posėdžiai vyks mažojoje salėje. Vakare toje pačioje salėje įvyks suvažiavimo užbaigimas — vakariene. LMK Federacijos valdyba maloniai kviečia visus dalyvauti suvažiavimo baigiamojoje akademijoje. Apie savo dalyvavimą pranešti M. Klivečkienei 296-0406.

Dail. Vanda Balukienė po savo parodos, kuri buvo spalio 3 ir 4 Kultūros Židinyje, apsilankė Darbininko redakcijoje ir Darbininkui paliko 25 dol. auką. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja.

Sol. Mečys Razgaitis dainavo Tautos šventės minėjime rugsėjo 13 Apreiškimo parapijos salėje. Jis padainavo šias dainas: Vytis — ženklas mūsų tėvynės, Saulė teka, Gauskit, trimitai, Jau stovi žirgas pabalnotas, Nemu-no kraštas Lietuva, Vyras prie marių. Visas šias dainas harmonizavo ir jo balsui pritaikė kompozitorius Juozas Stankūnas.

MONEY — Dr. M. Siemoneit, lietuvis, draudžia sveikatą, nedarbingumą, pensijas, gyvybę. (N.Y., N.J. ir Conn.) Apsidrausdami pas jį, sutaupysit 30%-50% premijos mokėjimą. Draudimo įvairios grupės, kurias galite pasirinkti. Skambinti dieną: 201 964-3500. Vak., savaitgaliais: 201 654-3756.

Kuo paroda įdomi?

Savo stiliumi ir savo nuotai-ka paroda buvo tiesiog uniku-mas. Jau esame minėję anksčiau apie Vandos Balukienės tapybos būdą. Baigus meno studijas, ji dirbo kitaip, augo iš ekspresio-nizmo, savotiško simbolizmo, kur daiktai ir žmonės dar turėjo savo vietą ir savo prasme. Maž-daug prieš 10 metų ji ėmė keis-tis, paveikta šių dienų moder-nių avangardinių meno srovių. Susidomėjo linija, linijų pluoš-tu, kaip linija kerta kitą liniją. Ieškojo ritmo, balanso. Ir tuo metu ji pamatė lietuviško li-no drobę, jos raštus. Tas daili-ninkė ir užbūrė, tiesiog priraki-no prie naujo darbo, prie naujo stiliaus.

Ji paima lietuvišku raštu pa-puoštą staltiesę, drobę ar ką nors kitą. Ten visi ornamentai karto-jasi ritmingai. Kartais yra įvesta dviejų tonų linas, — šviesenis ir tamsenis. Ir ji sugebėjo per naują įeiti į tuos raštus ir iš jų sukurti naujus pasaulius.

Esamus ornamentus, linijų rit-mus ji nuspalvino pagal savo idėją, nuspalvino su daugybe spalvų niuansų, įveddama visai

naujas formas, apskritimus, kvadratus, trikampius. Tie spalvi-niai trikampiai, kvadratai eina, kartojasi, pinasi vienas su kitu ir sudaro visai naujos kompozicijos pagrindus. Drobė lieka nebe dro-bė, bet įvairių geometrinių linijų ir spalvų žaismas. Kartais atrodo lyg kokie stilizuoti gėlių moty-vai, besikartoją įvairiom spal-vom, kartais lyg žvaigždynai. Drobėse išgauta daug gilumos, daug judesio. Kai kur tiesiog vir-pėte virpa ta vidinė dinamika.

Darbai atlikti labai kruopščiai ir švariai. Prie tokio vieno dar-bo reikia sėdėti mėnesiais, kol jį perkeli į savo fantazijos plo-tus.

Ji bene pirmoji sujungė seną lietuvišką drobės ornamentą su dabarties modernizmu. Sujungė sėkmingai, nes gavo visai nau-jas meno formas.

Dailininkė vieną paveikslą padovanojo A. Galdiko galerijai. Į atidarymą iš Chicago buvo atvykęs ir jos vyras dr. Gedimin-as Balukas.

Su šia paroda pradėtas Kultū-roso Židinio parodų sezonas. Publikos per abi dienas perėjo per 200. (p.j.)

DAIL. VYTAUTO IGNO PARODĄ PASITINKANT

Kultūros Židinio didžiojoje salėje spalio 17-18 bus dail. Vy-tauto Igno paroda. Bus išstaty-ta apie 40 grafikos darbų ir apie 20 aliejinės tapybos kūrinių. Pa-roda bus didelė, nes jo kūrini-ai nemažo formato.

Dailininkas visiem žinomas, nes seniai jau reikiškiai lietuviš-koje dailėje. Jis lankė Meno mo-kyklą Lietuvoje, Freiburge, Vo-kietijoje, baigė Taikomosios dai-lės institutą, baigė grafikos specialybę. Atvykęs į Ameriką, turėjo progos padirbėti ir prie vitražų. Prieš keliolika metų jis iš Clevelando persikėlė į New Yorką. Prieš keletą metų išsikėlė į lietuvišką Ciraitės kai-mą Conn. valstijoje, kur jis pats pasistatė namus.

Ten šią vasarą atsidėjęs rengė-si dviem parodom. Chicagoje spalio mėnesio pradžioje vyksta jo grafikos darbų paroda. Šiai pa-rodai Kultūros Židiny jis itin at-sidėjęs rengėsi, sukūrė visą eilę naujų kūrinių. Vienas toks ciklas yra skirtas Lietuvos etno-grafiniams vienetais — Aukštai-tija, Žemaitija, Suvalkija, Dzū-kija ir t.t. Sukūrė ir naujų kūrinių drobėje.

Ir kas būdinga tam menui?

Dail. Vytautas Ignas yra vienas iš lietuviškiausių mūsų dai-lininkų. Pamėgęs liaudies mė-ną — skulptūrą, medžio raiži-

Dail. Vytauto Igno lino rai-žinys — Saulutė

nus (grafiką), jis įsisavino to-meno dvasią ir sukūrė savo au-tentišką braižą, savo autentišką pasaulį. Ir jo grafika ir tapyba turi tą patį bruožą, lengvai at-skirsi, kad tai dail. V. Igno kūriniai.

Jis centre labai dekoratyviai pavaizduoja savo pagrindinę fi-gūrą, o iš abiejų pusių kuria gausią ir labai lietuvišką orga-mentiką. Paskutiniu metu ta šo-ninė ornamentinė tema dar la-biau sustiprėjo ir pagausėjo.

Dail. V. Ignas yra dalyvavęs visoje eilėje bendrinių parodų, visoje eilėje miestų turėjo ir savo individualines parodas. Ši, rengiama Kultūros Židinyje, bus viena iš jo iškilniausių parodų. Kviečiami visi ją aplankyti. (p.j.)

DAIL. ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS PARODA

spalio 31 ir lapkričio 1 vyksta Kultūros Židiny

Juostos, priejuostės, tautiniais motyvais kilimai, tautiniai drabužiai, audiniai, dail. Antano Tamošaičio graviūros, paskaita apie kilimus ir skaidrės.

BE JOS, DAR PARODOJE DALYVAUJA:

Aldona Veselkienė, Genovaitė Mačiūnienė, Kristina Pikūnaitė, Antanina Baltrušaitytė, Gražina Urbonienė, Marija Girčienė, Alė Mačiūnienė, Gema Kreivėnaitė, Aušra Bagdonavičiūtė, Danutė Pliuškonytė, Irena Matonienė, Danutė Surdėnienė, Vytautas Surdėnas. — Visus juos pakvieta A. Tamošaitienė.

PARODA LANKOMA:

šeštadienį, spalio 31, nuo 1 v. popiet iki 10 val. sekmadienį, lapkričio 1, nuo 12 val. iki 6 v.v.

IŠKILMINGAS PARODOS ATIDARYMAS — šeštadienį 7 v.v. Po atidarymo — A. Tamošaitienės pagerbimo vaišės

PASKAITA apie kilimus ir skaidrės — sekmadienį 2 val. popiet

Parodą ruošia ir visus atsilankyti kviečia

TAUTODAILĖS INSTITUTAS

DAIL. VYTAUTO IGNO tapybos — grafikos PARODA

Įvyks spalio 17-18 Kultūros Židinyje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Parodos atidarymas — šeštadienį, spalio 17, 7 val. vak. Po atidarymo — vaišės.

Paroda lankoma — šeštadienį — nuo 12 iki 9 val. vak. sekmadienį — nuo 12 iki 5 val. vak.

Parodą globoja ir visus atsilankyti kviečia

NEW YORKO SKAUČIŲ NERINGOS TUNTAS